HİTABET VE TARTIŞMA KURALLARI

Hatibde ve öğretmenlerde bulunması gereken en önemli özellik şıklıktan ziyade temizlik ve düzgünlüktür.

Tartışmada esas olan;nezaket,fikre saygı,hakikatı gizlememe,saplantıdan uzak durma,muhatabı dinleme,hakaret etmeme,konu dışı çıkmama,dedi kodu ve şahsiyet yapmama,örneklerle zenginleştirme,gerçeği arama çabası içerisinde olmalı,muhatabı alt etme hırsında bulunmamalı,nefsin değil hakkın zaferini kazanmalı,gayret etmeli.

Ses tonunu çok iyi ayarlamalı,muhatabın şahsiyetiyle fikrini birbirine karıştırmamalı,tenkid kırıcı ve öfkeli olmamalı,imani konularda tenkid ve münakaşaya girmeyiniz,her insanın hata edebileceğini düşününüz,değer verip kabul ettikleri büyüklerine hakaret etmeyiniz,onları hafife almayınız,söz hakkınızı mutlaka değerlendiriniz,söz kesmeyin ve sözünüzün kesilmesine müsaade etmeyin,fikirleri neticelendirmeden başka konuya geçmeyin,damdan dama atlamayın,bir konuyu neticeye tam kavuşturun,tartışmayı kazanmaktan önce,muhatabınızı kaybetmemeye gayret ediniz.Muhatab kazanılacaksa,tartışmayı kaybetmek onu kaybetmekten daha faydalıdır.Muhatabınızı kazanmaya bakınız,sürekli sakin olmalı,kızmamaya çalışmalıdır.Yalnış cevab vermektense susmak daha iyidir.Sorulara mantıklı cevablar vermeli sürekli soğukkanlı olmalıdır.Bilgilerinizi sürekli yenileyin ve kendinize güvenin,güvenmek baştan kazanmaktır.Sağlam bilgi sağlam sonuçtur.Sözün çokluğu değil çarpıcı ve vurucu olması önemlidir.Kaynaklı konuşmalı,kaynağı kuvvetli olanın görüşüde kuvvet kazanır.Tenkid etmek için tenkid edilmemeli,muhalefet olsun diye karşılık vermemeli,hakikat muhalifinizde dahi olsa kabul etmeli,hakikatlar tartışılmalı kişiler değil,kişiler değil hakikatlar aranmalı.

Muhatabınız konuşurken notlar alın,neye ve nasıl cevab vereceğinizi önceden tasarlayın.Size sorular sorulmadan evvel,siz kendinize sorular sorup cevablarını arayınız ve araştırınız.Dinleyici kitlenizi nazara alınız.Onlarıda muhatab olarak düşününüz,yeni fikirler ortaya koyunuz,tutarlı olunuz,kelimeleri özenle seçiniz,cümle tekrarlarından kaçınınız,sözünüzü teyid edecek muhaliflerden de deliller getiriniz,kendinize aykırı düşmeyiniz,geçmişinize,değerlerinize,toplumunuza ters düşmeyiniz,başlangıç ile sonuç arasında bir uyum ve bağlantı oluşturun,sonuçta tüm konuşmalarınızın ana iskeletini özetleyin,duyguları harekete getirip delil olarak sunduğunuzda delillere ve yaşanmış tecrübi olaylara dayandırınız,buluş ve tesbitlerinizin kendinize aid olması önemlidir,bakış ve değerlendirmeleriniz görüş olsun,gözlemleriniz görmeye dayansın,düşünün,düşündürün,hayretinizi arttırın,hayret ettirin,fikir inceliktir,muhatabınızı ince ipte yürümeye davet edin ve ince ipte yürümeye çalışın.Mimiklerinize çok dikkat edin.Sözlerinizi mimikleriniz ve duruşunuz tamamlasın.Bazen yanlış düşünceleri toptan atmaktan sa ayıklayın,seçici olun.Mukayese yapın.Muhatabınıza düşünme ve düşünce payı bırakın.Hedefi gösterin,hedefe gitmesinde rehber olun.Hemen hedefe götürmeye çalışmayın zira 40 senede hedefe varamayanı 40 dakikada hedefin kendisine ulaştıramazsınız ancak gösterebilirsiniz.İnsaflı olun.Davanızı savunun,karar vermeyi ve Kararı vermeyi muhatabınıza bırakınız.Kararsızlığını kendisi karar kılsın,kararlaştırsın.

Mutlaka yararlı olacağınızı düşünün.Yaşanmış hayattan örnekler sunun.İşleyeceğiniz konular gündemi yakalamalı ve ilginç olmalıdır.Herkesin seviyesi esas alınmalı ve ona göre konuşmalıdır.Gerekirse muhatabın seviyesine inmelidir.Dinleyici kitlesi hesap edilip,kendi memnuniyetinden ziyade onların memnuniyeti de düşünülmelidir.Tartışma eğlendirmekten ziyade eğitici olmalıdır.Sonuçta herkes bir şeyler almış olmalı.

Muhatabınızı anlamaya ve kendinizi anlatmaya çalışın.

Fikirlerinizi zorla kabul ettirmeye çalışmayınız.Biliniz ki;

Gökten yağmur yerine inci mercan yağsa,

Bi baht olanın bağrına bir katresi düşmez.

En büyük muhatab nefsiniz olsun.

Yanlışlar karşısında susmayın.

MEHMET ÖZÇELİK

06-07-2006